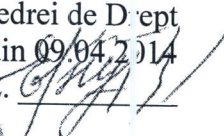
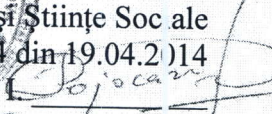

**MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI**

**FACULTATEA DE DREPT ȘI ȘTIINȚE SOCIALE
CATEDRA DE DREPT**

Aprobat la Ședința Catedrei de Drept
proces verbal nr. 9 din 09.04.2014
Șeful Catedrei de Drept Botnari E.

Aprobat la Ședința Consiliului Facultății de Drept și Științe Sociale
proces verbal nr. 4 din 19.04.2014
Președintele Consiliului Facultății de Drept și Științe Sociale Cojocaru I.

**CURRICULUM
LA UNITATEA DE CURS:**

**JURISDICȚIA CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI
(pentru secția cu frecvență la zi și secția cu frecvență redusă)**

Autor: Ina Odinokeia,
dr., lect. sup. univ.

Bălți, 2014

I. INFORMAȚII DE IDENTIFICARE A CURSULUI

Facultatea: *Drept și Științe sociale*

Catedra: *Drept*

Domeniul general de studiu: *38 Drept*

Domeniul de formare profesională: *381 Drept*

Denumirea specialității / specializării: *381.1 Drept*

Administrarea unității de curs										
Secția	Codul unității de curs	Anul de studii	Semestru I	Numărul de ore			Evaluarea		Responsabil de unitatea de curs	Date de contact
				P	S	L	Nr. de credite	Forma de evaluare		
ZI	S.04.L.43	III	VI	30	15	45	3	Examen	Odinokaia I., dr., lect. sup. univ.	inegura@gmail.com
F/R	S.06.A.48	III	V	14	4	72	3	Examen		

II. INTEGRAREA CURSULUI ÎN PROGRAMUL DE STUDII

La 12 septembrie 1997 Republica Moldova a devenit parte la Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului (CoEDO). Prin semnarea și ratificarea Convenției, Republica Moldova s-a angajat să asigure respectarea drepturilor garantate de CoEDO și a protocoalelor adiționale la aceasta și a recunoscut jurisdicția Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) de a examina cererile depuse împotriva Moldovei.

Menirea unității de curs *Jurisdicția CEDO* constă în familiarizarea studenților cu principiile CoEDO, cu modul de funcționare a CEDO și efectele hotărârilor CEDO. O atenție deosebită la predarea cursului va fi acordată jurisprudenței CEDO în cauzele moldovenești și aplicării CoEDO în sistemul de drept al Republicii Moldova.

Întru realizarea scopului propus, în cadrul orelor de *Jurisdicția CEDO*, se vor utiliza cunoștințele acumulate de către studenți în cadrul cursurilor: filosofia dreptului, drept constituțional al Republicii Moldova, drept constituțional comparat, drept internațional public, protecția juridică a drepturilor omului, drept procesual civil, drept procesual penal etc.

Importanța studierii cursului este incontestabilă, fiind dictată de realitatea dură, numărul impunător de cauze pierdute de către Republica Moldova la CEDO. În aceste context, viitorii juriști, prin studierea acestei unități de curs, vor putea analiza și scoate în relief factorii care generează această tendință, făcând propuneri de ameliorare a situației.

III. COMPETENȚE PREALABILE

Profesionale	Transversale
- utilizarea adecvată a conceptelor, teoriilor, paradigmelor și metodologiilor din domeniul juridic; - aplicarea tehnicilor și instrumentelor specifice domeniului juridic; - calificarea corectă a situațiilor conform legislației naționale și CoEDO;	- realizarea sarcinilor profesionale în mod eficient, responsabil și în conformitate cu regulile deontologice specifice; - aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă (cu elemente de interdisciplinaritate); - utilizarea eficientă a resurselor de comunicare, a surselor de informare și de formare

- interpretarea, corelarea și compararea reglementărilor internaționale în materia drepturilor omului cu cele ale CoEDO	profesională asistată, atât în limba română, cât și într-o limbă de circulație internațională.
---	--

IV. COMPETENȚELE DEZVOLTATE ÎN CADRUL CURSULUI

Cognitive	Aplicative	Integrative
- cunoașterea modului de organizare și funcționare a Curții Europene a Drepturilor Omului\, - cunoașterea și aprofundarea modului de sesizare a instanței europene și a procedurii de examinare a cererilor; - analiza teoretică a dispozițiilor despre hotărârile Curții; - studiu practic ale unor hotărâri ale Curții; - interpretarea unor hotărâri de condamnare a Republicii Moldova de către Curte; - cunoașterea și înțelegerea poziției Curții Europene a Drepturilor Omului.	- utilizarea adecvată a noțiunilor referitoare la Curtea Europeană a Drepturilor Omului; - interpretarea prevederilor Convenției europene în materia organizării, funcționării și jurisdicției Curții; - studiul unor spețe din practica Curții Europene a Drepturilor Omului în diferite materii, inclusiv cele în care Republica Moldova a fost condamnată.	- dezvoltarea unei atitudini pozitive și responsabile față de depozitia și rolul Curții Europene a Drepturilor Omului; - cultivarea unui mediu științific axat pe valorile tradiționale și cele de modernitate; - dezvoltarea unor comportamente relaționale vizând constituirea grupurilor sociale, angajarea în relații de parteneriat, participarea la propria dezvoltare profesională și aprecierea pozitivă a valorilor europene în domeniu.

V. FINALITĂȚILE CURSULUI

- aplicarea cunoștințelor obținute în cadrul cursului *Jurisdicția CEDO* în cadrul altor unități de curs;
- utilizarea cunoștințelor obținute în cadrul consultațiilor acordate de către studenți păturilor socialmente-vulnerabile la Clinica juridică universitară;
- analizarea și interpretarea legislației naționale în materia drepturilor omului în raport cu reglementările internaționale și formularea propunerilor de racordare a acestora conform standardelor internaționale;
- realizarea analizei comparative a legislației naționale în domeniul drepturilor omului cu legislația altor state;
- soluționarea juridică a spețelor în materia drepturilor omului, prin aplicarea metodei studiului de caz și argumentarea răspunsului;
- dezvoltarea competențelor obținute prin cursul de *Jurisdicția CEDO* în cadrul programului la ciclul I, studii superioare de licență, prin programe specializate la ciclul II, masterat.

VI. CONȚINUTURI, CALENDARUL DE DESFĂLURARE A CURSULUI ȘI ACTIVITĂȚI DE LUCRU INDIVIDUAL

		Numărul de ore
--	--	----------------

Tema	Documente specifice relevante	Contact direct		L. i. ZI/F.R.
		C ZI/ F.R	S ZI/F. R.	
Noțiuni generale privind Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului (CEDO) 1. Istoric : elaborarea CoEDO; situația existentă pînă la Protocolul nr. 11; schimbările introduse prin Protocolul nr. 11; schimbările propuse prin Protocolul nr. 14; aderarea Republicii Moldova. 2. Principiile și interpretarea CoEDO ▪ subsidiaritatea și conceptul celei de „a patra instanță”; ▪ marja de apreciere a autorităților naționale; ▪ conceptul interpretării autonome; eficacitatea; ▪ interpretarea strictă a limitărilor; esența drepturilor; ▪ preeminența dreptului; ▪ valorile democratice; ▪ necesitatea; ▪ proporționalitatea; ▪ obligațiile pozitive; ▪ caracterul personal al drepturilor; ▪ conceptul „instrumentului viu”; ▪ interpretarea structurală.	Hot. König c. Germaniei (1978) Hot. Edwards c. Regatului Unit (1992) Hot. Brumărescu c. României (GC) (1999)	2/1	1/1	3/5 Examinarea jurisprudenței indicate Prezentarea schematică a procedurii CEDO pentru perioadele - înainte de 01.11.1998 - după 01.11.1998

Statutul Convenției în sistemul de drept al Republicii Moldova 1. Chestiuni generale; particularitățile procedurii civile; particularitățile procedurii penale; particularitățile procedurii contravenționale. 2. Organizarea Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) ▪ judecătorii; ▪ comitetul; ▪ Secțiunea; ▪ judecătorul raportor; ▪ Camera; ▪ Marea Cameră; ▪ Președintele Curții, Președinții și Vicepreședinții Camerelor; ▪ grefa Curții; ▪ schimbările propuse prin Protocolul nr. 14; ▪ precăderea. 3. Deciziile Curții ▪ decizia cu privire la admisibilitate; ▪ hotărîrea; ▪ indicațiile în temeiul art. 39 al Regulamentului Curții.		2/1	1/-	3/5 Prezentarea schematică a organigramei CEDO Prezentarea unui referat pe tema „Raportul dintre dispozițiile CoEDO și sistemele de drept intern ale statelor contractante”
Drepturile garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CoEDO) 1. Drepturile „absolute” și drepturile „relative” 2. Obligația de a asigura respectarea drepturilor omului (art. 1 CoEDO) (obligații negative și pozitive) 3. Distincția dintre „drepturi” și „libertăți” 4. Triplul test (prevăzut de lege, scopul legitim și proporționalitatea) 5. Limitarea aplicării restrîngerilor drepturilor (art. 18 CoEDO), derogarea în caz de stare de urgență (art. 15 CoEDO) și denunțarea Convenției (art.58 CoEDO)		2/1	1/-	3/5 Analiza prevederilor CoEDO în raport cu Carta Internațională a Drepturilor Omului și legislația RM Prezentarea unui referat pe tema „Principiul restrîngerii drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”

Dreptul la viață (art. 2 CoEDO), Interzicerea torturii (art. 3 CoEDO) 1. Dreptul la viață ▪ conceptul de „viață”; ▪ Există oare un drept de a renunța la viață? ▪ Când lipsirea de viață este permisă de Convenție? (para. 2 al art. 2 CoEDO și Protocoalele nr. 6 și 13 la CoEDO) ▪ Obligații pozitive în temeiul art. 2 al Convenției 2. Interzicerea torturii (art. 3 CoEDO) ▪ aplicabilitatea art. 3 CoEDO (nivelul minim de severitate) ▪ conceptele de „tortură”, „tratament inuman”, „tratament degradant”, „pedeapsă inumană” și „pedeapsă degradantă” ▪ obligații pozitive ▪ condițiile de detenție; ▪ obligația de a efectua o anchetă cu privire la plîngerile de maltratare ▪ obligația de a proteja minorii împotriva maltratărilor ▪ art. 3 CEDO și acordarea asistenței medicale ▪ chestiuni legate de expulzare și extradare ▪ „culuarul morții” ▪ discriminarea și art. 3 CoEDO 3. Cauze moldovenești cu privire la art. 2 și art. 3 CoEDO	<u>Dreptul la viață</u> Hot. Vo c. Franței (GC) (2004) Hot. Evans c. Regatului Unit (GC) (2007) Hot. Pretty c. Regatului Unit (2002) Hot. Öneriyildiz c. Turciei (GC) (2004) Hot. Ipek c. Turciei (2004) Hot. McCann ș.a. c. Regatului Unit (1995) Hot. Paul și Audrey Edwards c. Regatului Unit (2002) Hot. Osman c. Regatului Unit (1998) <u>Interzicerea torturii</u> Hot. Irlanda c. Regatului Unit (1978) Hot. Cipru c. Turciei (2001) Hot. Costello-Roberts c. Regatului Unit (1993) Hot. Pruneanu c. Moldovei (2007) Hot. Weiser c. Austriei (2007) Hot. Salah c. Olandei (2006) Hot. Labita c. Italiei (GC) (2000) Hot. Zyner Ozcan c. Turciei (2007) Hot. Kalashnikov c. Rusiei (2002) Hot. Ramirez Sanchez c. Franței (GC) (2006)	2/1	1/-	3/5 Examinarea jurisprudenței indicate Prezentarea unui referat pe tema „Dreptul la viață: drept absolut sau drept relativ?” Soluționarea spețelor
--	---	------------	------------	--

	Hot. Ciorap c. Moldovei (2007) Hot. Boicenco c. Moldovei (2006) Hot. A c. Regatului Unit (1998) Dec. Pentiacova ș.a. c. Moldovei (2005) Hot. Price c. Regatului Unit (2001) Dec. Sawoniuk c. Regatului Unit (2001) Hot. Soering c. Regatului Unit (1989) Hot. Chahal c. Regatului Unit (1996) Dec. Patel c. Regatului Unit (1976)				
Dreptul la un proces echitabil 1. Conceptul de „judecare în mod echitabil” 2. Aplicabilitatea art. 6: necesitatea unei proceduri judiciare; drepturi și obligații cu caracter civil și existența „încălcării”; acuzație în materie penală îndreptată împotriva sa 3. Accesul la justiție 4. Dreptul la o instanță independentă și imparțială 5. Dreptul la examinarea cauzei într-un termen rezonabil 6. Dreptul la judecarea într-un mod public al cauzei sale 7. Dreptul la judecarea cauzei într-un mod echitabil: posibilitatea de a participa la examinarea cauzei; egalitatea armelor; contradictorialitatea și prezentarea probelor; hotărîrea motivată; securitatea raporturilor juridice; 8. Presumția nevinovăției (art. 6	Hot. Pretto Ș.A. c. Italiei (1983) Hot. Brugger c. Austriei (2006) Hot. Riepan c. Austriei (2000) Hot. Albert și Le Compte c. Belgiei (1983) Hot. Werner c. Austriei (1997) Hot. Kraska c. Elveției (1993) Hot. Dombo Beheer Bv c. Olandei (1993) Hot. Rowe And Davis c. Regatului Unit (2000) Hot. Steel And Morris c. Regatului Unit (2005) Hot. Hirvisaari c. Finlandei (2001) Hot. Popov Nr. 2 c.	4/1	2/1	4/6	Examinarea jurisprudenței indicate Prezentarea unui referat pe tema „Respectarea dreptului la un proces echitabil în RM” Soluționarea spețelor

para. 2) 9. Drepturile acuzatului: dreptul de a fi informat asupra naturii și cauzei acuzației aduse; dreptul de a nu se autoincrimina; dreptul de a dispune de timpul și înlesnirile necesare pregătirii apărării sale; dreptul la apărător; dreptul de a chema și interoga martori; dreptul la interpret; 10. Cauze moldovenești cu privire la art. 6 CoEDO.	Moldovei (2005) Hot. Brumărescu c. României (Gc) (1999) Hot. Ryabykh c. Rusiei (2003) Hot. Macovei Ș.A. c. Moldovei (2006) Hot. Barbera, Messegue Și Jabardo c. Spaniei (1994) Hot. John Murray c. Regatului Unit (1996) Hot. Del Latte c. Olandei (2004) Hot. Butkevičius c. Lituaniei (2002) Hot. Hadjianastossiou c. Greciei (1992) Hot. Kamasinski c. Austriei (1989) Hot. Imbrioscia c. Elveției (1993) Hot. Croissant c. Germaniei (1992) Hot. Van Mechelen s.a. c. Olandei (1997) Hot. Matyjek c. Poloniei (2007) Hot. Juha Nuutinen c. Finlandei (2007)			
Garanții suplimentare în cazul procedurilor penale 1. Nici o pedeapsă fără lege (art. 7); 2. Interzicerea privării de libertate pentru datorii (art. 1 prot. 4); 3. Dreptul la două grade de jurisdicție în materie penală (art. 2 prot. 7); 4. Dreptul la despăgubiri în caz de eroare judiciară (art. 3 prot. 7); 5. Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori (art. 4	Hot. Welsh c. Regatului Unit (1998) Hot. Streletz, Kessler și Krenz c. Germaniei (GC) (2001) Hot. Achour c. Franței (GC) (2006) Hot. Dragotoniou și Militaru-Pidhorni c. României (2007) Hot. Zolotukhin c.	2/1	1/-	3/5 Examinarea jurisprudenței indicate Soluționarea spețelor

prot. 7).	Rusiei (2007)			
Dreptul la respectarea vieții private și de familie (art. 8 CoEDO), Dreptul la căsătorie (art. 12 CoEDO) și Egalitatea între soți (art. 5 prot. 7 la CoEDO) 1. Conceptele de „viața privată și de familie”, „domiciliu” și „corespondență” din art. 8 CoEDO 2. Ingerințele admise de art. 8 CoEDO cu „viața privată și de familie”, „domiciliul” și „corespondența” (triplul test) 3. Domenii specifice: interceptarea corespondenței și a convorbirilor; percheziționarea „domiciliului”; împiedicarea de a beneficia de drepturile părintești; situația deținuților; dreptul la imigrare; accesul la informațiile cu caracter personal; protejarea mediului în care se află „domiciliul” (poluarea și zgomotul excesiv); obligațiile pozitive în temeiul art. 8 CoEDO; defăimarea și viața privată. 4. Dreptul la căsătorie. Egalitatea între soți. 5. Cauze moldovenești cu privire la art. 8 CoEDO	Hot. Niemetz c. Germaniei (1992) Hot. Stubbings ș.a. c. Regatului Unit (1996) Hot. Mousraquim c. Belgiei (1991) Hot. Cipru c. Turciei (2001) Hot. Evans c. Regatului Unit (GC) (2007) Hot. Burghartz c. Elveției (1994) Dec. Peck c. Regatului Unit (2001) Hot. Ciorap c. Moldovei (2007) Ho. Malone c. Regatului Unit (1984) Hot. Abdulaziz, Cabales și Balkandali c. Regatului Unit (1985) Hot. Malov c. Austriei (2007) Hot. Guerra ș.a. c. Italiei (1998) Hot. Monori c. României și Ungariei (2005) Hot. Moser c. Austriei (2006) Hot. Keegan c. Irlandei (1994) Hot. Roche c. Regatului Unit (GC) (2005) Hot. Fadeyeva c. Rusiei (2005) Hot. H.M. c. Turciei (2006)	2/1	1/-	3/5 Examinarea jurisprudenței indicate Soluționarea spețelor

	Hot. Novoseletskiy c. Ucrainei (2005) Hot. Von Hanover c. Germaniei (2004) Dec. Gunnarsson c. Islandei (2005) Hot. B. și L. c. Regatului Unit (2005)			
Libertatea de gândire, de conștiință și de religie (art. 9 CoEDO) și Libertatea de întrunire și asociere (art. 11 CoEDO) 1. Libertatea de gândire, de conștiință și de religie: libertatea de a schimba religia sau convingerea; libertatea de a-și manifesta religia. 2. Libertatea de întrunire; 3. Libertatea de asociere; 4. Posibilitatea limitării libertăților de gândire, de conștiință, de religie, de întrunire și de asociere; 5. Domenii specifice: refuzul de a înregistra cultele religioase; autorizarea întrunirilor și sancționarea pentru participarea la întruniri neautorizate; înregistrarea asociațiilor obștești; suspendarea/lichidarea asociațiilor obștești sau a partidelor politice. 6. Cauze moldovenești cu privire la art. 9 CoEDO și art. 11 CoEDO.	Hot. Kokkinakis c. Greciei (1993) Hot. Larissis ș.a. c. Greciei (1998) Hot. Mitropolia Basarabiei ș.a. c. Moldovei (2001) Hot. Thlimmenos c. Greciei (2000) Hot. Leyla Sahin c. Turciei (GC) (2005) Hot. Agga c. Greciei (2006) Hot. Ezelin c. Franței (1991) Dec. Ziliberberg c. Moldovei (2004) Hot. Ramazanova ș.a. c. Azerbaidjanului (2007) Hot. Partidul Popular Creștin Democrat c. Moldovei (2006) Hot. Partidul Popular Unit Turk c. Turciei (1998) Hot. Vogt c. Germaniei (1995)	2/1	1/-	3/5 Examinarea jurisprudenței indicate Soluționarea spețelor

Libertatea de exprimare (art. 10 CoEDO) 1. Conceptul „libertății de exprimare”: libertatea de opinie; libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților. 2. Posibilitatea limitării libertății de exprimare (triplul test) 3. Domenii specifice: discursul politic și chestiunile de interes public; defăimarea și viața privată; discursul de ură și discursul care incită la violență; informațiile secrete, securitatea națională și „whistle-blowing-ul”; audiovizualul; obscenitatea; discursul profesional și comercial; protecția puterii judecătorești; 4. Cauze moldovenești cu privire la art. 10 CEDO.	Hot. Handyside c. Regatului Unit (1976) Hot. Autronic AG c. Elveției (1990) Hot. Thoma c. Luxemburgului (2001) Hot. Castells c. Spaniei (1992) Hot. Lingens c. Austriei (1986) Hot. Jersild c. Danemarcei (1994) Hot. Veraart c. Olandei (2006) Hot. Busuioc c. Moldovei (2004) Hot. Savițchi c. Moldovei (2005) Hot. Flux nr. 3 c. Moldovei (2007) Hot. Dalban c. României (1999) Hot. Kommersant Moldovy c. Moldovei (2007) Hot. Hadjianastassiou c. Greciei (1992) Hot. Cosado Coca c. Spaniei (1994) Hot. Nicula c. Finlandei (2002) Hot. Aydin Tatlav c. Turciei (2006) Hot. Zakharov c. Rusiei (2006)	2/1	1/-	3/5 Examinarea jurisprudenței indicate Soluționarea spețelor
Dreptul la un recurs efectiv (art. 13 CEDO) și Interzicerea discriminării (art. 14 CoEDO și Protocolul nr. 12 la CoEDO) 1. Dreptul la un recurs efectiv (a) ce trebuie să înțelegem prin dreptul la un recurs?; (b) pretenția temeinică cu privire la	<u>Dreptul la un recurs efectiv</u> Hot. Klass ș.a. c. Germaniei (1978) Hot. Keenan c. Regatului Unit (2001) Hot. Powel și Rayner c. Regatului	2/1	1/-	3/5 Examinarea jurisprudenței indicate Soluționarea spețelor

un drept prevăzut de Convenție; (c) violările comise în exercitarea autorității statului. 2. Interzicerea discriminării a. Ce trebuie să înțelegem prin „discriminare”; b. Pretenția temeinică cu privire la un drept prevăzut de Convenție; c. Este oare tratamentul diferențiat „necesar într-o societate democratică”? 3. Protocolul 12 la CoEDO 4. Cauze moldovenești cu privire la art. 13 CEDO și interzicerea discriminării.	Unit (1999) Hot. Silver c. Regatului Unit (1983) Hot Keenan c. Regatului Unit (2001) Hot. Surmeli c. Germaniei (GC) (2006) Hot. Zeleni Balkani .c Bulgariei (2007) Hot. Conka c. Belgiei (2002) Hot. Kudla c. Poloniei (GC) (2000) <u>Interzicerea</u> <u>discriminării</u> Hot. Belgian Liguistic case (nr. 2) (1968) Hot. Thlimenos c. Greciei (GC) (2000) Hot. Abdulaziz, Cabales și Balkandali c. Regatului Unit (1985) Hot. Dudgeon c. Regatului Unit (1981) Hot. Lithgow ș.a. c. Regatului Unit (1986) Hot. Zarb Adami c. Maltei (2006) Hot. Moldovan ș.a. c. României (2005) Hot. Secic c. Croatiei (2007)			
Protecția proprietății (art. 1 prot. 1), Dreptul la instruire (art. 2 prot. 1) (de sine stătător) și Dreptul la alegeri libere (art.3 prot. 1) (de sine stătător),	<u>Protecția proprietății</u> Hot. Sporrang și Lonnroth c. Suediei (1982) Hot. Marckx c.	2/1	1/-	3/5 Examinarea jurisprudenței indicate

Interzicerea expulzării propriilor cetățeni (art. 3 prot. 4) (de sine stătător), Interzicerea expulzării colective de străini (art. 4 prot. 4) și Garanțiile procedurale în cazul expulzărilor de străini (art. 1 prot. 7) (de sine stătător) 1. Protecția proprietății; (a) noțiunea de „bun”; (b) chestiuni generale; (c) chiria și dreptul de a folosi bunul; (d) contribuțiile sociale și pensiile; (e) pretențiile judiciare în calitate de bun. (f) lipsirea de proprietate; (g) distrugerea proprietății; (h) exproprierea; (i) rechiziția; (j) condițiile pentru lipsirea de proprietate (k) reglementarea folosinței bunurilor. 2. Dreptul la instruire (a) Chestiuni generale despre dreptul la instruire; (b) Chestiuni generale despre dreptul la alegeri libere; (c) Cauze moldovenești cu privire la protecția proprietății, dreptul la instruire. 3 Reglementări privind expulzare (a) Interzicerea expulzării propriilor cetățeni (art. 3 prot. 4); (b) Interzicerea expulzării colective de străini (art. 4 prot. 4); (c) Garanțiile procedurale în cazul expulzărilor de străini (art. 1 prot. 7)	Belgiei (1979) Hot. Loizidou c. Turciei (1996) Hot. Gustafsson c. Suediei (1996) Hot. Erkner și Hofauer c. Austriei (1987) Hot. Beyeler c. Italiei (2000) Hot. Sfintele Mănăstiri c. Greciei (1994) Hot. Gazgusuz c. Austriei (1996) Hot. Stran Greek Refineries c. Greciei (1994) Hot. Pressos Compania Naviera SA ș.a. c. Belgiei (1995) Hot. Van der Musele c. Belgiei (1983) Hot Maurice c. Franței (GC) (2005) Hot. Burden și Burden c. Regatului Unit (2006) Hot. Velikovi ș.a. c. Bulgariei (2007) Hot. Broniowski c. Poloniei (GC) (2004) Hot Jahn ș.a. c. Germaniei (GC) (2005) Hot. Jelcic c. Bosniei și Herțegovinei (2006) Hot. Papamichalopoulos ș.a. c. Greciei (1993) Hot. Iatridis c. Greciei (1999) <u>Dreptul la instruire</u> Hot. Belgian			Soluționarea spețelor
---	---	--	--	------------------------------

	Liguistic case (nr. 2) (1968) Hot. Campbell și Cossans c. Regatului Unit (1982) Hot. D.H. ș.a. c. Cehiei (2006) <u>Dreptul la alegeri libere</u> Hot. Mathieu-Mohin și Clerfayt c. Belgiei (1987) Hot. Matthews c. Regatului Unit (1999) Dec. Gorizdra c. Moldovei (2002) Hot. Hirst nr. 2 c. Regatului Unit (GC) (2005) Hot. Zdanoka c. Latviei (GC) (2006) <u>Chestiuni legate de expulzare</u> Hot. Reiner c. Bulgariei (2006) Hot. Bolat c. Rusiei (2006) Hot. Lupsa .c României (2006) Hot. Kaya c. României (2006)			
Criterii de inadmisibilitate a cererilor la CoEDO 1. Competența CoEDO <i>ratione temporis</i> (a) situații care au avut loc până la intrarea în vigoare a Convenției; (b) termenul de 6 luni: începutul curgerii termenului de 6 luni; sfârșitul curgerii termenului de 6 luni. 2. Competența <i>ratione loci</i> a. ce înțelegem prin „jurisdicție”; b. jurisdicția și obligațiile pozitive; c. excepții de extrateritorialitate; d. aplicarea Convenției în raport cu	Hot. Ilașcu ș.a. c. Moldovei și Rusiei (GC) (2004) Dec. Gorizdra c. Moldovei (2002) Dec. Sardin c. Rusiei (2004) Hot. Istituto di Vigilanza c. Italiei (1993) Dec. Loveridge c. Regatului Unit (2001) Hot. Loizidou c. Turciei (1995)	2/1	1/1	4/6 Examinarea jurisprudenței indicate Soluționarea spețelor Prezentare schematică a condițiilor de admisibilitate a cererilor la CEDO

coloniile Statelor Membre la Convenție (art. 56 CoEDO) 3. Competența <i>ratione personae</i> (a) Guvernul Pîrît; (b) Reclamantul: statutul de victimă; victima directă; victima indirectă; victima potențială. 3. Competența <i>ratione materiae</i>. Epuizarea căilor de recurs interne; (a) principiile cu privire la epuizarea căilor de recurs interne; (b) formalitățile și epuizarea căilor de recurs interne; (c) recursurile utile: recursul accesibil: recursul eficace; recursul care acordă suficiente șanse de succes; (d) Circumstanțe speciale în care reclamantul este exonerat de obligația de epuizare 4. Cererea anonimă; 5. Cererea examinată anterior; 6. Cererea abuzivă; 7. Cererea vădit nefondată	Dec. Stocké c. Germaniei (1987) Dec. Ilașcu ș.a. c. Moldovei și Rusiei (GC) (2001) Dec. Cornwell c. Regatului Unit (1999) Hot. Dudgeon c. Irlandei (1981) Hot. Imakayeva c. Rusiei (2006) Hot. Dalban c. României (1999) Dec. Iordachi ș.a. c. Moldovei (2005) Hot. Prodan c. Moldovei (2004) Hot. Popov (1) c. Moldovei (2005) Hot. Savițchi c. Moldovei (2006) Dec. Cîrmuirea Spirituală a Musulmanilor din Republica Moldova c. Moldovei (2005) Hot. Azinas c. Ciprului (GC) (2004) Hot. Airey c. Irlandei (1979) Dec. Whiteside c. Regatului Unit (1994) Dec. Donnelly și alții c. Regatului Unit (1973) Hot. Boicenco c. Moldovei (2006) Hot. Brumărescu c. României (GC) (1999)			Completarea unei cereri către CEDO
Procedura la CoEDO 1. Depunerea cererii; (a) dreptul de a depune o cerere la Curte (art. 34 CoEDO);	Instrucțiunile practice cu privire la cererea la Curte (2003)	2/1	1/1	4/5 Examinarea documentelor și

(b) conținutul cererii; (c) depunerea cererii și corespondența preliminară cu Curtea. 2. Examinarea cererii: ▪ chestiuni generale despre procedura de examinare a cererii; ▪ măsurile provizorii; ▪ cererile în care nu există aparențe de violare a Convenției; ▪ radierea cererii; ▪ comunicarea cererii către Guvern; ▪ terțul intervenient; ▪ prezentarea observațiilor; ▪ obligația de a colabora cu Curtea (art. 38 CoEDO); ▪ audierile și misiunile de constatare a faptelor; ▪ acordul amiabil. 3. Radierea cererilor 4. Decizia cu privire la admisibilitate și hotărîrea 5. Examinarea cererii de către Marea Cameră 6. Executarea hotărîri 7. Probele și sarcina probațiunii 8. Asistența juridică și reprezentarea 9. Termenele și durata procedurii	Instrucțiunile practice cu privire la măsurile provizorii (2003) Instrucțiunile practice cu privire la observațiile scrise (2003) Hot. Ilașcu ș.a. c. Moldovei și Rusiei (GC) (2004)			jurisprudenței indicate Soluționarea spețelor Prezentare schematică a procedurii CEDO
Remedii pentru violarea Convenției 1. Satisfacția echitabilă ▪ Principii ▪ prejudiciile materiale; ▪ prejudiciile morale; ▪ costuri și cheltuieli. 2. Indicațiile Curții în temeiul art. 46 al Convenției	Hot. Papamichalopoulos c. Greciei (1993) Hot Iatridis c. Greciei (art. 41) (2000) Hot. Sovtransavto c. Ucrainei (art. 41) (2003) Hot. Prodan c. Moldovei (2004) Hot. Boicenco c. Moldovei (2006) Hot. Comingersoll S.A. (2000) Hot. Amihalachioaie c. Moldovei (2004) Hot. Soering c. Regatului Unit	2/1	1/-	3/5 Examinarea jurisprudenței indicate Soluționarea spețelor

	(1989) Hot. Assanidze c. Georgiei (2004)			
TOTAL		30/14	15/4	45/72

VII. EVALUAREA UNITĂȚII DE CURS

Evaluarea unității de curs va consta din evaluarea curentă și evaluarea finală.

A. Evaluarea curentă reprezintă 60% din nota finală și va consta din:

- (a) rezolvarea spețelor la seminare;
- (b) referatele prezentate la seminare;
- (c) prestația studentului la orele de curs.

B. Evaluarea finală – examen, care reprezintă 40% din nota finală. Examenul se va promova în scris și va cuprinde subiectele din curriculum.

Examinarea scrisă va fi divizată în 3 părți, după cum urmează:

- (a) un subiect teoretic;
- (b) analiza unei soluții date de CEDO într-o cauză concretă;
- (c) soluționarea unei spețe.

Mostră de test pentru evaluarea finală

Test

1. Explicați conceptul de „drept și obligație cu caracter civil” în sensul art. 6 CEDO
2. Explicați soluția CEDO pe marginea pretenției cu privire la violarea art. 5 para. 1 CEDO în cauza *Boicenco c. Moldovei*

3. Soluționați speța

Un tânăr deținut, care își ispășea pedeapsa privativă de libertate pronunțată de către o instanță de judecată, s-a adresat, la 20 mai 2006, cu plîngere unui procuror ce avea ca atribuție supravegherea executării pedepselor. Deținutul a declarat că a fost bătut de către gardienii penitenciarului.

La 15 iunie 2006 procurorul a primit prin poștă depozițiile gardienilor, care afirmau că deținutul a căzut destul de rău în cadrul unui incident banal provocat de refuzul său de a intra în celulă după plimbare. La 20 iunie 2006 procurorul a dispus examinarea deținutului de către un medic tânăr stagiar de la punctul medical al penitenciarului, care nu a constatat leziuni corporale pe corpul tînărului.

În baza acestor elemente, la 23 iunie 2006 procurorul a refuzat în pornirea urmăririi penale împotriva gardienilor și a expediat decizia sa în adresa deținutului.

La 28 noiembrie 2006 deținutul contestă decizia procurorului. Prin încheierea din 30 decembrie 2006 ordonanța din 23 iunie 2006 a fost casată ca emisă prematur, cu obligarea procurorului de a examina plîngerea. Investigarea cauzei continuă și la moment.

Tînărul a depus o cerere la CEDO în care pretinde violarea art. 3 și art. 13 ale CEDO

VIII. RESURSE INFORMAȚIONALE ALE CURSULUI

A. Acte normative

1. *Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale* din 04.11.1950 // <http://www.echr.coe.int>
2. Doc. 6893, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei, din 25 ianuarie 1994 // R.U.D.H., nr. 1-2, 1994.
3. *Protocoloalele adiționale ale CEDO* // Instrumente internaționale privind Drepturile Omului. Instrumente regionale, Vol. II. București, 1997.
4. *Regulamentul Curții europene a drepturilor omului* din 4 noiembrie, 1998.
5. *Document de informare al Grefierului Curții Europene a Drepturilor Omului*, 2003 // http://www.echr.coe.int/NR/rdonlyres/0D8FA549-42DB-4610-B2CB-F13F942FA142/0/ROU_Infodoc.pdf
6. *Curtea europeană a drepturilor omului. Hotărâri* // <http://www.echr.coe.int>
7. Raportul explicativ asupra Protocolului Nr. 11 // <http://www.echr.coe.int>

B. Doctrina de specialitate

1. Aisling R. *Ghid privind punerea în aplicare a articolului 3 al Convenției europene pentru Drepturile Omului*. - Chișinău, 2003
2. Akandji-Kombe J.F. *Obligațiuni pozitive în virtutea Convenției europene a Drepturilor Omului: Ghid pentru punerea în aplicare a Convenției europene a Drepturilor Omului*. - Chișinău, 2006.
3. Androne N. *Accesul persoanelor la Curtea Europeană a Drepturilor Omului*. // Regia Autonomă Monitorul Oficial, București, 2001.
4. Berger V. *Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului*. – IRDO, București, 1998.
5. Bîrsan B. *Convenția europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole*, vol. I.- București, 2005.
6. Bîrsan Corneliu. *Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Comentariu pe articole*, Vol. II, *Procedura în fața Curții. Executarea hotărârilor*. – Editura: C.H. Beck, București, 2006.
7. Buergenthal V.T., Weber R. *Dreptul internațional al drepturilor omului*. – Editura: ALL Beck, București, 1996.
8. Carss-Frisk M. *Ghid privind punerea în aplicare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 al Convenției europene pentru Drepturile Omului*. - Chișinău, 2003.
9. Cârnaț T. *Protecția juridică a drepturilor omului*. – Reclama, Chișinău, 2003.
10. Chiriță R. *Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Comentarii și explicații*. Vol. II. – Editura: C.H. Beck, București, 2007.
11. Ciubuc L. *Cadrul normativ universal și regional de reglementare a drepturilor omului*.//Revista națională de drept: publicație periodică științifico-practică, nr.6 (69) 2006, pag. 57-61.
12. Ciucă A. *Protecția internațională a drepturilor omului*. – Editura: Presa Universitară, Iași, 1999.
13. Cloșcă I., Suceavă I. *Consiliul Europei. Drepturile omului. Documente*. – Editura: Themis, 1994.
14. Corlățean, T. *Protecția europeană și internațională a drepturilor omului*. București: Univers juridic, 2012.
15. Duculescu V. *Protecția juridică a drepturilor omului. Mijloace interne și internaționale*. – Editura: Lumina Lex, București, 1998.
16. Duculescu V., Duculescu G. *Justiția Europeană: mecanisme, deziderate și perspective*. –

- Editura: Lumina Lex, București, 2002.
17. Ecobescu N., Micu N. *Manualul Consiliului Europei*. – Editura: Lumina Lex, București, 1999.
 18. *Executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului: Broșură de informare*. – Chișinău, 2006.
 19. Gomien D. *Ghid (Vade-mecum) al Convenției Europene a drepturilor omului*. Consiliul Europei, 1998.
 20. Gomien D. *Introducere în Convenția Europeană a Drepturilor Omului*, Strasbourg, 2000.
 21. Hottelier M. *La requête abusive au sens de l'article 27, 2° de la Convention Européenne des Droits de l'Homme*, în RTDH, 1991.
 22. Kilkelly U. *Ghid privind punerea în aplicare a articolului 8 al Convenției europene pentru Drepturile Omului*. – Chișinău, 2003.
 23. Lambert-Abdelgawad E. *Executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului*. – Ediții, ale Consiliului Europei, Chișinău, 2004.
 24. Lambert-Abdelgawad E. *Executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului*. – Chișinău, 2004.
 25. Lazăr C. *Drepturile omului. Culegere de documente internaționale*. – Cimișlia, 1996.
 26. Louis-Edmond Petti, Emmanuel Decaux, Oierre-Henri Imbert, *La Convention Européenne des Droits de L'homme. Commentaire article par article*. – Paris, 1995.
 27. Luke C., Nuala M., Alan S. *Drepturile europene ale omului: înaintarea unei cauze pe baza Convenției*. – Chișinău, 2005.
 28. Macovei M. *Ghid privind punerea în aplicare a articolului 10 al Convenției europene pentru Drepturile Omului*. – Chișinău, 2003.
 29. Marcu V. *Mecanismele internaționale de garantare a drepturilor omului*, Editura: Sigma Plus, Deva, 1998.
 30. Mazilu D. *Drepturile omului - concept, exigențe și realități contemporane*. – Editura: Lumina Lex, București, 2000.
 31. Micu D. *Garantarea drepturilor omului în practica Curții Europene*. – Editura: ALL Beck. București, 1998.
 32. Micu D. *Garantarea drepturilor omului*. – Editura: ALL Beck, București, 2002.
 33. Moroianu Zlătescu I. *Protecția juridică a drepturilor omului*, ediție revizuită și adăugată, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București, 1996.
 34. Newman F., Weissbort D. *International Human Rights: Law, Policy, and Process*, Cincinnati, 1990.
 35. Mole N., Harby C. *Ghid privind punerea în aplicare a articolului 6 al Convenției europene pentru Drepturile Omului*. – Chișinău, 2003.
 36. Ovey C., White R. *European Convention on Human Rights*. – Oxford, 2002.
 37. Popescu C-L. *Protecția internațională a drepturilor omului - surse, instituții, proceduri* – Editura: All Beck, București, 2000.
 38. Purdă N. *Protecția internațională a drepturilor omului*. – Editura: Lumina Lex, București, 2001.
 39. Reid K. *A practitioner's guide to the European Convention on Human Rights*. – Sweet and Maxwell, 2004.
 40. Sabiescu B. L: *Convenția europeană a drepturilor omului: noțiuni introductive și metode de interpretare*. Legea și viața: rev. șt.-populară, publ. periodică, nr 11(203), 2008, p. 36-38.
 41. Sârcu D., *Accesul la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Condițiile de admisibilitate*, Chișinău, 2001.

42. Sârcu-Scobială D. *Dreptul internațional al drepturilor omului : note de curs*. Chișinău, 2009.
43. Scăunaș S. *Dreptul internațional al Drepturilor Omului*. – Editura: ALL Beck, București, 2003.
44. Selejan-Guțan, B. *Protecția europeană a drepturilor omului*, Ediția a 2-a. – Editura: C.H. Beck, București. 2006.
45. Sîrcu D. *Accesul la Curtea Europeană a Drepturilor Omului: condiții de admisibilitate*. - Centrul de Drept, Chișinău, 2002.
46. Sudre F. *Droit international et européen des droits de l'homme*, 5e édition mise à jour, Presses Universitaires de France, 2001.
47. Sudre, F. *Drept european și internațional al drepturilor omului*. Iași: Polirom, 2006.
48. Trechsel S. *Article 27, în L-E. Pettiti; E. Decaux; P.-H. Imbert. La Convention Européenne des Droits de l'Homme*. – Paris: Economica, 1995.
49. Velu J., Ergec, R. *La Convention européenne des droits de l'homme*. – Bruylant, 1990.
50. Vida I. *Drepturile omului în reglementări internaționale*. – Editura: Lumina Lex, București, 1999.
51. Voicu M., *Protecția europeană a drepturilor omului. Teorie și jurisprudență*, Editura Lumina Lex, București, 2001.
52. Voiculescu V.N., *Spre reforma mecanismului de control al Convenției Europene a Drepturilor Omului* // Revista Română de Drept Umanitar, nr.2. București, 1993.

C. Webografie

1. Organizația Națiunilor Unite: www.un.org
2. Înalțul Comisar ONU pentru drepturile omului: <http://www.unhchr.ch/>
3. Curtea Internațională de Justiție: www.icj-cij.org
4. Curtea Internațională Penală: www.un.org/law/icc
5. Tribunalul Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie: www.un.org/icty
6. Consiliul Europei: www.coe.int
7. Curtea Europeană: <http://www.echr.coe.int/echr>
8. Curtea de Justiție a Comunităților Europene: <http://www.curia.europa.eu/en/index.htm>
9. Comisia Inter - Americană pentru Drepturile Omului: <http://www.cidh.oas.org/DefaultE.htm>
10. Biroul de Informare al Consiliului Europei în Moldova: <http://bice.md>
11. Organizația obștească „Juriștii pentru Drepturile Omului”: <http://www.lhr.md>